

Sobre el procés d'adaptació

Vicenç de Febrer
Director del centre 0-3 de
Sant Feliu de Guíxols
(Girona)

Voldria reflexionar sobre l'anomenat *procés d'adaptació* que vivim i que patim cada any, de forma cíclica, les escoles bressol. L'associem a l'inici del curs, però, en realitat, condiona gairebé tot el primer trimestre. Podria semblar que afecta principalment els infants, però la veritat és que no deixa indiferent ningú, altera la vida familiar, modifica les relacions maternofilials i paternofilials, i també impacta intensament en la vida personal i professional dels educadors i les educadores.

Per començar, em sembla que la denominació d'aquest procés és inadequada, perquè és incompleta, però sobretot perquè indueix els altres actors –les famílies, inexpertes i novelles– a fer-se una idea inexacta de l'essència d'aquesta complexa trama. La denominació *procés d'adaptació* ressalta un únic punt de vista, el de la institució, i alhora amaga completament la primera part d'aquest procés, la més important i la que fa patir més tots els actors que hi estan implicats –infants, famílies i persones educadores. Perquè l'essència d'aquest procés no és pas l'adaptació a la vida de grup. Tampoc no ho és la creació d'un nou lligam afectiu

de l'infant amb la seva educadora. La part principal d'aquest procés és la separació afectiva i temporal que a tot infant que ingressa per primera vegada a l'escola bressol se li demana de fer respecte de la seva figura o figures de referència afectives i de seguretat emocional, que generalment són la mare o la mare i el pare, i que sovint se li demana que conclouï en un temps rècord.

Una de les dificultats afegides a tota aquesta situació és la simultaneïtat en el temps de dos processos, el de separació afectiva de la família i el d'aproximació afectiva a l'educadora. Simultaneïtat que infants i progenitors es veuen obligats a acoblar en un sempre curt període de temps, sovint sense el respecte suficient pels ritmes de cada família i sense un mínim coneixement previ del tipus de vincle afectiu existent entre l'infant i la seva mare i el seu pare.

A tot això, cal afegir-hi la demanda d'adaptació de l'infant al nou ambient de vida dins un grup d'iguals i entendrem les dificultats que solen aparèixer en moltes criatures i l'allargament en el temps que comporta la superació amb èxit d'aquest important repte.

Per això, tot aquest procés potser l'hauríem de denominar «procés de separació i adaptació», i potser hauríem d'informar les famílies de l'abast i de la profunditat emocional que comporta, explicant-los amb molt més detall tota la seva complexitat, sense amagar el cap sota l'ala. Potser així ni ells ni nosaltres ens crearíem falses il·lusions. ■

EN LÍNIA@

Quina formació trobes a faltar per poder donar resposta a les necessitats educatives d'avui?

Educació emocional

Sense cap mena de dubte, l'educació emocional. El professorat disposa de molta teoria, creativitat, centres de recursos, etc. És a dir, moltes eines per fer la feina ben feta, però ens trobem a les aules amb vint-i-cinc alumnes, cadascun dels quals té una vida i unes experiències pròpies, reacciona de manera diferent davant del mateix problema i no som capaços d'enfrontar-nos-hi i resoldre els conflictes correctament.

El cent per cent de les actituds, les reaccions, les respostes, etc. d'un infant es basa en les seves emocions. Si no ens han ensenyat a gestionar les nostres, com ho hem de fer perquè els infants entenguin les seves? Podríem fer créixer persones emocionalment intel·ligents amb una bona tolerància a la frustració, amb assertivitat, autoestima, empatia, etc. si tinguéssim la formació necessària. D'aquesta manera, aconseguiríem persones totalment lliures emocionalment, capaces d'afrontar la vida tal com ve. ■

Gemma Xaus
Mestra tutora de P4

Destreses i competències

A més de les competències socials i comunicatives que adquirim o que aprenem i que són pròpies de tot educador o educadora, vull destacar les destreses relacionals, les quals tot professional de l'educació infantil ha de posseir per poder donar cobertura al conjunt de necessitats docents que se'ns presenten cada dia a les nostres aules.

Aquestes destreses ens permetran relacionar-nos de manera personal i professional amb l'equip educatiu, els infants, les famílies i, en general, amb tota la comunitat docent;

també ens seran útils per comprometre'ns professionalment respectant la personalitat de cada individu, no exclouent sinó inclouent, i centrant-nos en les seves necessitats més immediates, respectant, per damunt de tot, una ètica professional i sent capaç de separar les relacions professionals de les privades.

Sota el meu punt de vista, tot això requereix un cert nivell d'empatia, consciència, reflexió, extroversió, compromís, un gran sentit de la responsabilitat i una gran dosi de perspicàcia professional. ■

María del Prado Paz
Educatora infantil i social

Nicolau Batcells